

احکام دین

احکام شرعی در سفر اربعین

همزمان با فرارسیدن اربعین شهادت حضرت سیدالشهدا(ع) و اجتماع عظیم شیعیان جهان در پیاده‌روی اربعین، برخی سؤالات فقهی که ممکن است برای عموم زائران حسینی پیش آید همراه با پاسخ آنها را منتشر می‌کنیم.

همزمان با فرارسیدن اربعین شهادت حضرت سیدالشهدا(ع) و اجتماع عظیم شیعیان جهان در پیاده‌روی اربعین، برخی سؤالات فقهی که ممکن است برای عموم زائران حسینی پیش آید همراه با پاسخ آنها را منتشر می‌کنیم.

نیت نماز مسافر

سؤال: در مسافرت، نمازهای شکسته را به چه نیتی باید بخوانیم، مثلاً بگوییم چهار رکعت نماز ظهر، یا دو رکعت نماز ظهر، یا چهار رکعت نماز ظهر شکسته یا ...؟

جواب: به زبان آوردن نیت نماز لازم نیست. بنابراین، وقتی که مسافر برای خواندن نماز ظهر یا عصر یا عشا به نماز می‌ایستد و تکبیر می‌گوید و به قصد قربت، نماز را دو رکعتی می‌خواند، صحیح است؛ ولی اگر بخواهد نیت را به زبان آورد، می‌تواند بگوید: «نماز ظهر به جامی آورم، قربة‌الی الله» یا «دو رکعت نماز ظهر به جا می‌آورم، قربة‌الی الله» یا «نماز ظهر شکسته به جا می‌آورم، قربة‌الی الله».

نماز قضا در سفر

سؤال: اگر در مسافرت بخواهیم نماز قضا بخوانیم، با اینکه نمازهای چهار رکعتی ما شکسته است، باید کامل بخوانیم یا شکسته؟ در کل، آیا می‌توانیم در مسافرت نماز قضا بخوانیم؟

جواب: نمازهایی را که در غیر سفر قضا شده است، باید به طور کامل خواند و اگر در سفر قضا شده باشد، به صورت شکسته در سفر، هرچند ده روز نماند، می‌توانید قضای نمازهای چهار رکعتی را به جا آورید.

سؤال: اگر در مسافرت، نمازهای چهار رکعتی قضا شود و بخواهیم در وطن قضای آن را بخوانیم، تکلیف چیست؟ جواب: باید شکسته بخوانیم.

نذر روزه در سفر

سؤال: کسی که در ماه رمضان در سفر است، آیا می‌تواند نذر کند و روزه بگیرد؟

جواب: صحیح نیست. فرق ندارد که نذر کند روزه ماه رمضان را بگیرد یا روزه دیگری را.

سؤال: آیا می‌توانیم نذر کنیم در مسافرت روزه بگیریم: آیا حتماً باید پیش از مسافرت نذر کنیم یا در زمانی که در سفر هستیم نیز می‌توانیم نذر کنیم؟

جواب: نذر روزه ماه رمضان و قضای آن در سفر، صحیح نیست؛ ولی اگر بخواهد روزه مستحب را نذر کند که در سفر به جا آورد، چنانچه روزه واجب برعهده نداشته باشد، اشکال ندارد. بنابراین، کسی که روزه قضا دارد، اگر نذر کند در سفر روزه بگیرد، صحیح نیست. نذر باید پیش از سفر باشد؛ یعنی قبل از رفتن به سفر نذر کند که در این مسافرت روزه می‌گیریم یا نذر کند.

نماز قضا به جماعت

سؤال: آیا نماز قضا را می‌توانیم به جماعت بخوانیم؛ مثلاً در شهری مسافر هستیم و نمازمان سر دو رکعت تمام می‌شود. در دو رکعت بعد، می‌توانیم نماز قضا اقتدا کنیم؟ یا اگر دو نماز را با نماز اول امام جماعت خواندیم، در نماز دوم، می‌توانیم یک نماز قضا اقتدا کنیم؟

جواب: اشکال ندارد و در هر دو صورت، می‌توانید نماز قضا اقتدا کنید.

سؤال: آیا نماز قضای ما باید با نماز امام جماعت متحد باشد؟ مثلاً اگر امام جماعت نماز عصر را می‌خواند، فقط نماز قضای عصر را می‌توانیم به او اقتدا کنیم یا نمازهای دیگر هم اشکال ندارد؟

جواب: در فرض سوال، لزومی ندارد نماز امام و مأوم متحد باشد و نماز قضای دیگر را نیز می‌توانید اقتدا کنید.

ایستادن مسافر در صف اول جماعت

سؤال: اگر در شهری مسافر باشیم و قصد ماندن ده روز نداشته باشیم و نماز را شکسته بخوانیم، آیا می‌توانیم در صف اول جماعت، به نماز بایستیم؟

جواب: اگر سر دو رکعت سلام بدهید و فاصله زیاد بشود، اتصال افرادی که بعد از شما در صف اول ایستاده‌اند، قطع و نمازشان فرادا می‌شود؛ از این رو توصیه می‌کنند در صف اول نایستید.

قطع اتصال صفوف جماعت

سؤال: اگر عده‌ای مسافران که در صف نماز جماعت ایستاده‌اند، سر دو رکعت سلام بدهند و اتصاف صفوف جماعت قطع شود، وظیفه ما در نماز جماعت چیست؟

جواب: اگر اتصاف قطع شود، به این معنی که از هیچ سمت، نه از صف جلو و نه از سمت راست یا چپ، اتصال نداشته باشید، نماز شما فرادا می‌شود و بعد از آن را باید خودتان به نیت فرادا ادامه دهید.

اقتدای مسافر به حاضر

سؤال: در رساله‌های توضیح‌المسائل آمده است، اقتدای مسافر به حاضر و برعکس، مکروه است. بر فرض که ما در شهری مسافر باشیم، بهتر است نماز را فرادا بخوانیم یا در نماز جماعت شرکت کنیم؟

جواب: مسافری که نماز را شکسته می‌خواند، اگر به امام جماعتی که نماز را تمام می‌خواند اقتدا کند، ثوابش از نماز جماعتی که هر دو (امام و مأوم) نمازشان تمام یا هر دو شکسته باشد، کمتر است و کراهت در اینجا به همین معنی است. ولی باز در این فرض هم ثواب نماز جماعت از نماز فرادا بیشتر است. پس، بهتر است در نماز جماعت شرکت کنید.

اقتدای نماز قضا به ادا

سؤال: اگر مسافر باشیم و در نماز جماعت، سر دو رکعت سلام بدهیم و نمازمان تمام شود، آیا در دو رکعت بعدی نماز امام جماعت، حتماً باید یک نماز دو رکعتی اقتدا کنیم؟ یا می‌توانیم مثلاً نماز چهار رکعتی ادا یا قضا اقتدا کنیم و بقیه آن را خودمان فرادا بخوانیم؟

جواب: هر دو صورت، اشکال ندارد و لزومی ندارد حتماً نماز دو رکعتی اقتدا کنید و وقتی که نماز جماعت تمام شد، باقی مانده نماز را فرادا می‌خوانید و صحیح است.

زیارت

سؤال: بوسیدن درگاه حرم و آستان مقدس و سجده روبروی قبر مطهر چه حکمی دارد؟

جواب: بوسیدن در و درگاه حرم اشکال ندارد؛ ولی سجده کردن در مقابل ضریح و قبر مطهر، جایز نیست؛ مگر سجده شکر خدا، به جهت توفیق این زیارت. بهتر است زائران گرامی سجده شکر را هم رو به روی قبر و ضریح مطهر انجام ندهند.

نماز خواندن با غسل زیارت

سؤال: آیا با غسل زیارت می‌توانیم نماز بخوانیم یا باید وضو هم بگیریم؟

جواب: نمی‌توان نماز خواند و باید وضو هم گرفت.

وضو گرفتن با آب‌های مخصوص نوشیدن

سؤال: وضو گرفتن از آب سردکن‌های داخل صحن‌ها که مخصوص نوشیدن است، برای نماز یا زیارت، چه حکمی دارد؟

جواب: باطل است. چون آب وضو باید مباح باشد و این آب‌ها ویژه نوشیدن است، نه وضو گرفتن.

سؤال: اگر برای رفتن به حرم مطهر و زیارت، وضو گرفته باشیم، آیا می‌توانیم با همان وضو نماز بخوانیم یا مجدداً باید وضو بگیریم؟

جواب: تا زمانی که وضو باطل نشده است، نماز خواندن و انجام دادن سایر کارهایی که نیاز به طهارت دارد، با همان وضو منعی ندارد.

ورود جنب و حائض به حرم

سؤال: جنب و حائض تا کدام قسمت از صحن‌ها و رواق‌ها و حرم مطهر امامان معصوم و مساجد می‌توانند وارد شود؟

جواب: وارد شدن و عبور از مسجد و حرم مطهر به طوری که از یک در، وارد و از در دیگر، بیرون رود، اشکال ندارد؛ ولی توقف در مسجد و بنابر احتیاط واجب در حرم امام معصوم جایز نیست. البته توقف در صحن‌ها و رواق‌ها اشکال ندارد.

اطراف ضریح مطهر امامان معصوم زیر گنبد و به فتوای برخی از فقها، رواق‌های متصل به زیر گنبد، حکم حرم را دارد و جنب و حائض در آن قسمت نباید توقف کند.

سؤال: اگر جنب یا حائض از سر ناآگاهی یا فراموشی، داخل مسجد یا حرم امام معصوم شود، آیا گناه کرده است؟ تکلیفش چیست؟

جواب: همین که متوجه شد، باید از مسجد یا حرم بیرون برود و اگر به سبب فراموشی باشد، گناه نکرده است؛ ولی اگر به جهت ندانستن مسئله باشد و در یاد گرفتن مسئله کوتاهی کرده باشد، گناهکار است.

سؤال: اگر جوانی در مسجد یا حرم امام خوابش ببرد و در خواب جنب شود، تکلیفش چیست؟

جواب: باید فوراً از مسجد یا حرم بیرون برود.

بردن مهر و قرآن حرم

سؤال: بردن مهر یا قرآن یا کتاب دعا از حرم مطهر برای تبرک یا گرو نگه داشتن برای برآمدن حاجت، چه حکمی دارد؟

جواب: بردن مهر و قرآن و کتاب‌های دعای حرم و مسجد جایز نیست و چنانچه کسی عمداً یا سهواً برده باشد، باید به جای آن برگرداند.